

Vardas Pavardė: _____

Data: _____

Lietuvių kalbos namų darbai 5**Daiktavardis – kalbos dalis, kuri nusako daikto vardą ir atsako į klausimą *kas?*****Daiktavardis skirstomas į 2 rūšis: tikriniai ir bendriniai.**

Tikriniai - tai individualūs šalių, miestų, kaimų, vandenynų, žemynų, jūrų, upių, ežerų, kalnų, dangaus kūnų ir kiti pavadinimai, žmonių pavardės, vardai, švenčių pavadinimai, jie rašomi didžiąja raide.

Pvz., Lietuva, Vilnius, Šakiai, Atlanto vandenynas, Europa, Baltijos jūra, Nemunas, Drūkšiai, Everestas, Mėnulis, Saulės miestas, Kazlauskas, Jonas, Velykos,...

Bendriniai reiškia daiktą kaip tokių pat daiktų visumos atstovą.

Pvz., miestas žymi tai, kas bendra visiems miestams, o Vilnius – unikalus miestas, Lietuvos sostinė.

1. Ištaisykite klaidas (tikriniai/bendriniai daiktavardžiai) (viso 14 klaidų).

Ilinojuje gyvena apie 80,000 Lietuvių - tai svarbiausias Lietuvių telkinys už lietuvos ribų. Lietuviai pradėjo keltis į čikagą XIX a. pabaigoje. Kartu su Lenkais, Vokiečiais, Airiais dirbo milžiniškose skerdyklose. Iki pirmojo pasaulinio karo čikagoje buvo daugiau Lietuvių nei vilniuje, kaune, klaipėdoje ar bet kuriame kitame lietuvos mieste.

2. Į klausimą atsakyti tinkamais **tikriniais** daiktavardžiais.

1) Atostogavau (kur?) _____.

2) Mano draugė yra (kas?) _____.

3) Neseniai šventėme (ką?) _____.

4) Maudžiausi (kur?) _____.

Daiktavardžio giminės: vyriškoji ir moteriškoji

Daiktavardžiai nekaitomi giminėmis, o pagal formas yra kurios nors giminės.

Vyriškosios giminės daiktavardžiai turi galūnes -as, -is, -ys, -(i)us, -uo:
vyras, brolis, vagis, grėblys, sūnus, sodžius, vanduo.

Moteriškosios giminės daiktavardžiai turi galūnes -a, -ė, -i, -is, -uo:
šaka, katė, duktė, marti, avis, sesuo.

Vyriškosios giminės daiktavardžiai, turintys moteriškosios giminės formą: vaidila, viršila, dėdė, tėtė (tas tėtė, tas dėdė, tas vaidila, tas viršila).

Daiktavardžiai, turintys bendrą formą abiem giminėms: naktibalda, padauža, džiūsna, dvasna, nepasėda, mėmė, prielipas, priekaras, išgama, tauškalas, valkata. Šių daiktavardžių giminę rodo derinamųjų žodžių giminės formos – tas valkata ir ta valkata.

3. Nustatykite pateiktų daiktavardžių giminę. Sugalvokite po sakinį su šiais daiktavardžiais.

dėdė - (vyr. / mot.) _____

katė - (vyr. / mot.) _____

ruduo - (vyr. / mot.) _____

mama - (vyr. / mot.) _____

dangus - (vyr. / mot.) _____

Daiktavardis kaitomas: skaičiais ir linksniais

Kaitymo sistema remiasi daiktavardžių galūnėmis.

Skaičius: **vienaskaita** ir **daugiskaita**

Vienaskaita reiškia vieną daiktą, daugiskaita – daugiau negu vieną:

agurkas – agurkai, gėlė – gėlės, eglė – eglės.

4. Nustatykite pateiktų daiktavardžių giminę ir skaičių.

	vyr. / mot.	vns. / dgs.
namas		
pelenai		
gėlės		
medus		
sūnūs		

	vyr. / mot.	vns. / dgs.
žemė		
trupinys		
akmenys		
šakos		
grėbliai		